

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 253/2018

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 23. mája 2018 predbežne prerokoval sťažnosť [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], zastúpeného advokátom JUDr. Michalom Mudrákom, advokátska kancelária, Vajnorská 100/A, Bratislava, vo veci namietaného porušenia základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Bratislava III v konaní vedenom pod sp. zn. 43 C 65/2011 a postupom Krajského súdu v Bratislave v konaní vedenom pod sp. zn. 14 Co 248/2015 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť [REDAKOVANÉ] o d m i e t a ako zjavne neopodstatnenú.

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 24. marca 2017 doručená sťažnosť [REDAKOVANÉ] (ďalej len „sťažovateľ“), ktorou namieta porušenie svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Okresného súdu Bratislava III (ďalej

aj „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 43 C 65/2011 a Krajského súdu v Bratislave (ďalej aj „krajský súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 14 Co 248/2015.

2. Zo sťažnosti predovšetkým vyplynulo:

„... Sťažovateľ podal dňa 15.03.2011 na Okresnom súde Bratislava III žalobu o zaplatenie 660 € s príslušenstvom. Po vydaní platobného rozkazu (21.07.2011) a doručení odporu odporcu (24.08.2011) bolo nariadené pojednávanie. V roku 2012 sa konali tri pojednávania (12.01.2012, 06.02.2012, 27.09.2012), v roku 2013 sa konalo jedno pojednávanie dňa 03.06.2013 a v roku 2014 sa konali dve pojednávania dňa 23.01.2014 a 29.10.2014. Na pojednávaní dňa 29.10.2014 bol vyhlásený rozsudok vo veci. Odporca sa odvolal a sťažovateľ sa k odvolaniu vyjadril podaním datovaným dňa 25.02.2015. Následne bola vec postúpená porušovateľovi 2/. Po uplynutí približne 1 roka od odvolania odporcu sťažovateľ podal predsedovi porušovateľa 2/ sťažnosť pre zbytočné prieťahy. Túto sťažnosť predseda porušovateľa 2/ vybavil listom č. Spr. 2015/16 zo dňa 11.02.2016, ktorým konštatoval, že sťažnosť je dôvodná. V tomto liste predseda porušovateľa 2/ uviedol, že vec bude prejednaná do konca roka 2016. Keďže vec v tomto termíne rozhodnutá nebola, dňa 20.01.2017 sťažovateľ podal predsedovi porušovateľa 2/ novú sťažnosť pre zbytočné prieťahy, túto sťažnosť predseda porušovateľa 2/ vybavil listom č. Spr. 2015/16 zo dňa 13.02.2017, ktorým konštatoval, že sťažnosť je dôvodná. V tomto liste predseda porušovateľa 2/ uviedol, že vec bude rozhodnutá do konca roka 2017 resp. na začiatku roka 2018.

Od podania žaloby uplynulo už približne 6 rokov a zatiaľ nebolo vo veci právoplatne rozhodnuté. Súdny spor nie je komplikovaný ani právne ani vecne. Ide o štandardný spor o zaplatenie 660 €. Rozhodnutie porušovateľa v tejto veci nezávisí od posúdenia odborných skutočností. Skutkový stav je veľmi jednoduchý - sťažovateľ zaplatil odporcovi 660 € ako zálohu za zhotovenie znaleckého posudku. Odporca posudok nevyhotovil a taktiež prestal byť znalcom, teda stal sa nespôsobilým na vyhotovenie posudku. Následne sťažovateľ od zmluvy odstúpil a požiadal o vrátenie zaplatenej zálohy. Skutkový stav bol spoľahlivo zistený a ustálený už v roku 2012. Napriek tomu porušovateľ 1/ rozhodol (zatiaľ neprávoplatne) až v októbri 2014.

Máme za to, že postup porušovateľa 1/ je príliš pomalý. Porušovateľ 1/ odvtedy vykonal len 5 pojednávanií, pričom sa meritu veci venoval na prvom, druhom a potom až na poslednom pojednávanií dňa 29.10.2014, kedy vyhlásil rozsudok. Sťažovateľ vnímal postup porušovateľa 1/ len ako formalistický, bez reálnej snahy vec rozhodnúť v čo najkratšom čase.

Pojednávanie dňa 23.01.2014 prebehlo bez reálneho prejednávania veci, nakoľko porušovateľ 1/ vyjadril potrebu zastúpenia odporcu podľa § 29 ods. 1 OSP. Pritom už na pojednávanií v septembri 2012 porušovateľ vyjadril tú istú potrebu. Vzhľadom na priebeh pojednávania sťažovateľ výslovne požiadal o ustanovenie opatrovníka odporcovi listom datovaným dňa 24.01.2014 a následne aj sťažnosťou na prietahy v tomto súdnom konaní datovanou dňa 20.03.2014. Porušovateľ 1/ ustanovil odporcovi opatrovníka až uznesením zo dňa 28.04.2014, doručeným právnomu zástupcovi sťažovateľa dňa 05.05.2014.

Následne porušovateľ 1/ nariadil pojednávanie na deň 25.09.2014. Približne 2 týždne pred konaním tohto pojednávania porušovateľ 1/ telefonicky prostredníctvom asistentky senátu oznámil sťažovateľovi zrušenie tohto pojednávania z dôvodu zdravotného stavu sudkyne. Písomné oznámenie o tejto skutočnosti sťažovateľovi doručené nebolo. Z dôvodu ďalšieho zdržania v súdnom konaní sťažovateľ podal novú sťažnosť na prietahy.

Po vydaní rozsudku dňa 29.10.2014, odvolaní odporcu a vyjadrení sťažovateľa vo februári 2015, bola vec postúpená porušovateľovi 2/. V priebehu takmer 2 rokov porušovateľ 2/ nevykonal žiaden úkon, a to aj napriek dvom sťažnostiam sťažovateľa na prietahy. Navyše z listu porušovateľa 2/ č. Spr. 2015/16 zo dňa 13.02.2017 je zrejmé, že prietahy budú pokračovať ešte približne rok. Pritom musíme zdôrazniť, že porušovateľ 2/ už svojím listom č. Spr. 2015/16 zo dňa 11.02.2016 uviedol, že vec prejedná do konca roka 2016, čo sa však nestalo.

Účastníci postup porušovateľa 1/ nijako nezdržujú, nakoľko sťažovateľ resp. jeho právny zástupca sa zúčastňujú všetkých pojednávanií. Len jediné pojednávanie bolo odročené z dôvodu ospravedlnenia odporcu (20.02.2012). Nie sú preto dané žiadne skutočnosti, ktoré by ospravedlňovali takto dlhé rozhodovanie súdu.

Vzhľadom na vyššie uvedené sťažovateľ má za to, že porušovateľ sa v predmetnom konaní dopustil porušenia jeho práva na konanie bez zbytočných prietahov.

Sťažovateľ si uplatňuje primerané zadosťučinenie v sume 3.000 €. Dôvodom uplatnenia primeraného zadosťučinenia je skutočnosť, že došlo k porušeniu jej práva na konanie bez zbytočných prieťahov. Porušovatelia vo veci sťažovateľa ku dňu spísania tejto sťažnosti (ne-) konali vo veci približne 6 bez právoplatného rozhodnutia. Porušovateľ 2/ dokonca vyjadril, že konanie bude trvať ešte aspoň rok. Podľa názoru sťažovateľa trvali zbytočné prieťahy v nasledovných obdobiach:

- od 21.02.2012 (odročenie pojednávania) do 14.08.2012 (nariadenie pojednávania),*
- od 28.09.2012 (odročenie pojednávania) do 14.04.2013 (nariadenie pojednávania),*
- od 04.06.2013 (odročenie pojednávania) do 23.01.2014 (konanie pojednávania),*
- od 24.01.2014 (odročenie pojednávania) do 27.04.2014 (ustanovenie opatrovníka odporcovi),*
- od 28.04.2014 do 06.10.2014 (nariadenie pojednávania),*
- od 28.02.2015 (vyjadrenie sťažovateľa k odvolaniu) do 26.05.2015 (doručenie spisu porušovateľovi 2/),*
- od 27.05.2015 doteraz - celé konanie u porušovateľa 2/,*
- prieťahy budú pokračovať najmenej do konca tohto roka.*

Spolu 31 mesiacov u porušovateľa 1/ a viac ako 21 mesiacov u porušovateľa 2/ s tým, že prieťahy budú podľa vyhlásenia porušovateľa 2/ pokračovať ešte najmenej ďalších 9 mesiacov. Spolu trvajú zbytočné prieťahy v konaní oboch porušovateľov 61 mesiacov, t.j. 5 rokov. Uplatnené finančné zadosťučinenie považuje sťažovateľ za primerané.

Takýto postup porušovateľov nemôže požívať žiadnu dôveryhodnosť. Sťažovateľ podal svoju žalobu v nádeji, že súdne konanie mu zabezpečí ochranu jeho zákonných práv. Naproti tomu porušovatelia nielenže zatiaľ ochranu neposkytli, ale ešte sa dopustili porušenia základného práva sťažovateľa. Následkom (ne)konania porušovateľov sa sťažovateľ cíti vo svojej veci bezradným a stratil akúkoľvek dôveru v spravodlivé rozhodnutie súdu (Neskorá spravodlivosť, žiadna spravodlivosť). Primerané zadosťučinenie bude aspoň symbolickým vyjadrením nápravy.

Sťažovateľ si uplatňuje náhradu trov právneho zastúpenia vyčíslené za prevzatie, prípravu a spísanie sťažnosti vo výške 375,24 € (2 x 147,50 € + 2 x 8,85 € + 20 % DPH).

... V tomto prípade bolo porušené právo sťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.

Voči prietahom oboch porušovateľov využil sťažovateľ zákonný prostriedok sťažnosti predsedovi súdu podľa zákona č. 757/2004 Z.z., avšak k náprave nielenže nedošlo, ale porušovateľ 2/ sám vyhlásil, že prietahy budú pokračovať ešte najmenej jeden rok.

... Sťažnosť možno podať v lehote dvoch mesiacov od právoplatnosti rozhodnutia, oznámenia opatrenia alebo upovedomenia o inom zásahu. Zbytočné prietahy v konaní stále pokračujú.

... Na základe vyššie uvedených skutočností žiadam, aby Ústavný súd Slovenskej republiky rozhodol nasledovne:

Konaním Okresného súdu Bratislava III v konaní 43C/65/2011 a Krajského súdu v Bratislave v konaní 14Co/248/2015 bolo porušené základné právo sťažovateľa podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky - právo na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov, a čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd - práva na spravodlivé a verejné pojednanie veci v primeranej lehote nezávislým a nestranným súdom.

Prikazuje sa Okresnému súdu Bratislava III v konaní 43C/65/2011 a Krajského súdu v Bratislave v konaní 14Co/248/2015 konať ďalej bez zbytočných prietahov.

Ústavný súd priznáva sťažovateľovi primerané zadosťučinenie 3.000 €.

Ústavný súd priznáva sťažovateľovi náhradu trov právneho zastúpenia vo výške 375,24 € k rukám jej právneho zástupcu.“

II.

3. Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa čl. 127 ods. 2 ústavy ak ústavný súd vyhovie sťažnosti, svojím rozhodnutím vysloví, že právoplatným rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom boli porušené práva alebo slobody podľa odseku 1, a zruší také rozhodnutie, opatrenie alebo iný zásah.

Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy ústavný súd môže svojím rozhodnutím, ktorým vyhovie sťažnosti, priznať tomu, koho práva podľa odseku 1 boli porušené, primerané finančné zadosťučinenie.

4. Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon neustanovuje inak. Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na prerokovanie ktorých nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú zákonom predpísané náležitosti, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

5. O zjavne neopodstatnený návrh ide vtedy, ak ústavný súd pri jeho predbežnom prerokovaní nezistí žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, reálnosť ktorej by mohol posúdiť po jeho prijatí na ďalšie konanie. Inými slovami, ústavný súd môže pri predbežnom prerokovaní odmietnuť taký návrh, ktorý sa na prvý pohľad a bez najmenej pochybnosti javí ako neopodstatnený (I. ÚS 117/05, I. ÚS 225/05).

6. Zo sťažnosti vyplýva, že sťažovateľ namieta porušenie svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru postupom Okresného súdu Bratislava III v konaní vedenom pod sp. zn. 43 C 65/2011 a Krajského súdu v Bratislave v konaní vedenom pod sp. zn. 14 Co 248/2015.

7. Podľa čl. 48 ods. 2 ústavy každý má právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných priet'ahov.

Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná.

Ústavný súd si pri výklade práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov garantovaného v čl. 48 ods. 2 ústavy osvojil judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva k čl. 6 ods. 1 dohovoru, pokiaľ ide o právo na prejednanie veci v primeranej lehote, preto v obsahu týchto práv nemožno vidieť zásadnú odlišnosť (napr. II. ÚS 55/98, I. ÚS 132/03).

8. K namietanému porušeniu základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru postupom okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 43 C 65/2011

Podľa konštantnej judikatúry ústavného súdu podstatou, účelom a cieľom práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov je odstránenie stavu právnej neistoty. Ústavný súd preto poskytuje ochranu tomuto základnému právu len vtedy, ak bola na ústavnom súde uplatnená v čase, keď namietané porušenie označeného práva ešte trvalo (napr. I. ÚS 22/01, I. ÚS 77/02, II. ÚS 298/2017 a iné). Ak v čase, keď došla sťažnosť ústavnému súdu, už nedochádza k namietanému porušovaniu označeného práva, ústavný súd sťažnosť odmietne ako zjavne neopodstatnenú (§ 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde) bez ohľadu na to, z akých dôvodov skončilo toto porušovanie (II. ÚS 139/02).

Zo samotnej sťažnosti vyplýva, že napadnuté konanie bolo na okresnom súde skončené 29. októbra 2014 rozsudkom č. k. 43 C 65/2011-202, ktorý bol podľa zistenia ústavného súdu sťažovateľovi doručený 9. januára 2015. Sťažovateľ sa napriek tomu na ústavný súd obrátil so svojou sťažnosťou až podaním z 21. marca 2017, t. j. v čase, keď porušenie označeného základného práva na okresnom súde, ktorý sťažovateľ tiež označil za účastníka konania, už netrvalo a konanie o jeho sťažnosti pred ústavným súdom nebolo spôsobilé naplniť účel ochrany, ktorý ústavný súd poskytuje vo vzťahu k právu na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy (mutatis mutandis I. ÚS 6/03).

Vzhľadom na uvedené skutočnosti a pretože sťažovateľ sa v predmetnej veci domáhal ochrany svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov, keď v označenom konaní pred okresným súdom namietané porušenie práva už netrvalo, a teda bola odstránená jeho právna neistota, jeho sťažnosť bolo treba v tejto časti odmietnuť podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde pre jej zjavnú neopodstatnenosť.

9. K namietanému porušeniu základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru postupom krajského súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 14 Co 248/2015

Vychádzajúc zo sťažnosti, z jej príloh, ako aj zo súvisiaceho spisu krajského súdu, ktorý si ústavný súd zapožičal, ústavný súd konštatuje, že napadnuté konanie sa začalo predložením spisu krajskému súdu 27. mája 2015, aby rozhodol o odvolaní odporcu proti rozsudku okresného súdu č. k. 43 C 65/2011-202, pričom napadnuté konanie krajského súdu bolo 16. júna 2017 vydaním uznesenia č. k. 14 Co 248/2015-299 (ktorým bolo odvolanie odporcu odmietnuté) skončené.

Ústavný súd poukazuje na svoju doterajšiu judikatúru (napr. I. ÚS 46/01, II. ÚS 57/01, I. ÚS 66/02), podľa ktorej nie každý zistený prietah v súdnom konaní má nevyhnutne za následok porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov zaručeného v čl. 48 ods. 2 ústavy. Pojem „zbytočné prietahy“ obsiahnutý v čl. 48 ods. 2 ústavy je pojem autonómny, ktorý možno vykladať a aplikovať predovšetkým materiálne. S ohľadom na konkrétne okolnosti veci sa totiž postup dotknutého súdu nemusí vyznačovať takými významnými prietahmi, ktoré by bolo možné kvalifikovať ako „zbytočné prietahy“ v zmysle čl. 48 ods. 2 ústavy (napr. I. ÚS 63/00). Ústavný súd už vo svojich predchádzajúcich rozhodnutiach judikoval, že ojedinelá nečinnosť súdu, hoci aj v trvaní niekoľkých mesiacov sama osebe ešte nemusí zakladať porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy (napr. I. ÚS 42/01).

10. Napadnuté konanie pred krajským súdom trvalo približne 2 roky, pričom z obsahu sťažnosti a jej príloh vyplýva, že sťažovateľ pred podaním sťažnosti ústavnému

súdu využil možnosť postupu podľa § 62 a nasl. zákona č. 757/2004 Z. z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o súdoch“) a opakovane podal sťažnosť na prietahy v konaní adresovanú predsedovi krajského súdu.

Ústavný súd konštatuje, že využitie právneho prostriedku, na uplatnenie ktorého mal sťažovateľ právo podľa citovaného zákonného ustanovenia zákona o súdoch, sa v okolnostiach posudzovanej veci prejavilo ako účinný prostriedok nápravy, ktorý mal sťažovateľ k dispozícii a úspešne ho aj využil ešte pred podaním sťažnosti ústavnému súdu. Po prešetrení vybavenia sťažnosti podpredsedom Krajského súdu v Bratislave z 13. februára 2017, ktorý uznal dôvodnosť sťažnosti, krajský súd po štyroch mesiacoch po podaní opakovanej sťažnosti o odvolaní odporcu 16. júna 2017 rozhodol, a tým sa odstránila v napadnutom konaní aj právna neistota sťažovateľa.

Skutočnosť, že orgán štátnej správy súdu uzná sťažnosť na prietahy za dôvodnú, nemusí viesť bez ďalšieho k prijatiu v nadväznosti na to podanej sťažnosti podľa čl. 127 ústavy na ďalšie konanie, pretože ústavný súd, pridržiavajúc sa doterajšej stabilizovanej judikatúry, považuje za potrebné poskytnúť všeobecnému súdu časový priestor na prijatie opatrení pre účely nápravy a odstránenia protiprávneho stavu zapríčineného jeho nečinnosťou alebo neefektívnou činnosťou (IV. ÚS 78/07, IV. ÚS 59/08).

Postup krajského súdu v napadnutom konaní nebol bez prietahov (čomu nasvedčuje aj odpoveď podpredsedu krajského súdu sp. zn. Spr. 2015/16 z 13. februára 2017), avšak po využití účinných prostriedkov nápravy sa postup krajského súdu nevyznačoval takými významnými prietahmi, ktoré by bolo možné kvalifikovať ako „zbytočné prietahy“ v zmysle čl. 48 ods. 2 ústavy a podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

S ohľadom na uvedené skutočnosti a v súlade so svojou doterajšou rozhodovacou činnosťou preto neprichádza do úvahy, aby ústavný súd mohol postup krajského súdu v napadnutom konaní po prípadnom prijatí sťažnosti na ďalšie konanie kvalifikovať ako porušenie základného práva sťažovateľa zaručeného v čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, a preto sťažnosť sťažovateľa aj v tejto časti odmietol podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde ako zjavne neopodstatnenú.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 23. mája 2018